

ПРВИ МУЗИЧКИ КОРАЦИ

Општина
Ћуприја

Установа
културе
Ћуприја

Ретко који град у централној Србији може да се похвали богатом традицијом музичке културе, као што је то случај са Ћупријом. Према неким истраживањима, корени развоја музичке културе у граду на обали Мораве враћају нас у другу половину 19. века. Тада је Ћуприја као мала и још увек неразвијена оријентална варош имала прве облике организованог музицирања кроз наступе неафирмисаних група и појединаца у гостионицама и кафанам.

Први напредак на пољу организованог заједничког музицирања догодио се 1893. године, када је при Занатлијском савезу у Ћуприји основано Занатлијско певачко друштво „Слога“ које је окупљало чланове савеза, односно занатлије и раднике. Не знају се детаљи о раду овог певачког друштва, али се зна да је наредни покушај формирања музичког ансамбла уследио врло брзо. Почетком 20. века, у Ћуприји је деловала Социјалдемократска партија, при којој је 1905. године основан мушки хор.

Отварањем Фабрике шећера 1911. године и доласком великог броја Чеха, створено је и насеље Чешка колонија, које је са широм околином и данас познато као Славија. Чешка заједница је у Ћуприју донела дашак европског начина живота и тековине западно-европске културе. У њеним оквирима постојали су чешка школа Јан Масарик, луткарско позориште за децу, Соколско друштво, удружење Чехословачка беседа, као и бројне спортске секције. Управо је поменута Чехословачка беседа у међуратном периоду имала улогу организатора културних активности у чешкој колонији. Ове активности су подразумевале честе балове, концерте и музичке приредбе. Остало је записано веома посећено гостовање чехословачког оркестра „Вирт“ у кантини фабрике шећера 1928. године. Временом је фабрика шећера постала и центар културног окупљања Чеха, али и Срба из Ћуприје, чему сведочи оснивање фабричког оркестра тридесетих година прошлог века. Овај оркестар био је део најзначајнијих локалних прослава и јубилеја у том периоду. Тако је оркестар фабрике шећера учествовао у манифестацији „Наша земља“ 9. марта 1941. године поводом годишњице ослобођења Ћуприје од Турака. Занимљиво је да је ову манифестацију преносио уживо Радио Београд. Свој рад, фабрички оркестар је наставио и након завршетка рата. Посебно је био запажен наступ фабричког оркестра поводом прославе Дана победе 9. маја 1945. године.

Поред бројне чешке мањине, у Ћуприји је од завршетка Великог рата уследило досељавање великог броја Руса – Белогардејаца, који су до 1924. године формирали једну од највећих колонија у централној Србији. Слично Чесима, и Руси су се трудили да своју културу сачувају у новом окружењу. Према неким записима, Руска колонија је двадесетих година основала хор.

Према спорадичним изворима, можемо да пратимо стварање и рад још једног музичког ансамбла који је деловао у међуратном периоду ыупријске историје. У питању је црквено певачко друштво „Морава“ основано 1932. године са трговцем Божићаром Живановићем на челу. Претпоставља се, да је у складу са називом, ово друштво радило при цркви и учествовало у различитим верским обредима. Према неким информацијама певачко друштво сличног карактера постојало је у Ћуприји и 1924. године.

ИСТОРИЈА
РАЗВОЈА
МУЗИЧКЕ КУЛТУРЕ
У ЋУПРИЈИ

ИЗЛОЖБА
ГРАД
МУЗИКЕ

ПРВИ МУЗИЧКИ КОРАЦИ

Општина
Ћуприја

Установа
културе
Ћуприја

Културни развој Ћуприје, као и читаве Србије, бива прекинут за време Другог светског рата. Чешка мањина која је колико-толико у међуратном периоду обликовала културну разноврсност у моравској вароши, на почетку рата бива преполовљена. Многи Чеси који су учествовали у културном животу Ћуприје, вратили су се у своју домовину. Рад српских културних удружења је такође био паралисан.

Изашавши из Другог светског рата, оскрнављена и осиромашена, не само у материјалном, већ и у духовном смислу, Ћуприја је у првим послератним годинама била варош без квалитетног културног живота. Послератна комунистичка власт у Ћуприји је у складу са директивом и политичком идејом убрзо након ослобођења покренула рад Културно-уметничких друштава у граду и у селима, тежећи брзом и ефектном народном окупљању, углавном око фолклора. Тако је, између осталих, 1946. године образовано Културно-уметничко друштво „Слобода“, које је у првим послератним годинама окупљало велики број чланова распоређених у различитим секцијама. Ово друштво је преузело на себе организовање различитих културних активности. Највише чланова укључило се у секцију фолклора, док је добар број био део хорске и драмске секције. Да је КУД „Слобода“ имало одличне резултате, говори чињеница да је на зонском фестивалу у Нишу 1947. године освојило високо друго место.

Треба поменути да су поред КУД-а „Слобода“ постојали и КУД „Железничар“ и КУД „Радник“ који су у својим секцијама такође окупљали изузетан број чланова. Не треба изоставити ни сеоска друштва која су након рата била врло активна.

Тек ће образовањем музичке секције КУД „Слобода“ око 1951. године, музичка култура у Ћуприји после дуге паузе кренути узлазном путањом. Тада ће се појавити неки млади ентузијаста који ће покренути точак културног развоја Ћуприје.

ИСТОРИЈА
РАЗВОЈА
МУЗИЧКЕ КУЛТУРЕ
У ЋУПРИЈИ

ИЗЛОЖБА
ГРАД
МУЗИКЕ

ЈОВАН РАКИЋ (1915-2002)

Град музике, како Ћуприју већ деценијама називају, не би постојао без ентузијазма и енергије људи са визијом. Један од таквих визионара био је Јован Ракић, професор виолине, личност која је свој радни век провела у Ћуприји, дајући јој све оно најбоље од себе.

Јован Ракић је био један од оснивача, првих професора, а касније и један од првих директора Ниже музичке школе, за коју се често говори да је настала из великог ентузијазма професора и заљубљеника у музичку уметност. Према сачуваним изворима, Музичка школа је настала из музичке секције, односно, течаја за клавир и виолину Културно-уметничког друштва „Слобода“. У првим годинама рада била је без сталне адресе и простора за рад, са неколико запослених наставника.

У таквим околностима, нимало једноставним за наставни рад и културни развој, у коштац са великим проблемом простора за потребе школе ухватио се Одбор за изградњу школске зграде предвођен директором школе, Јованом Ракићем. Захваљујући активности овог одбора и добровољним прилозима грађана и радних организација, 1958. године је прикупљен новац, а већ наредне године започета градња школе. После пар година, школска зграда је била завршена. Комплетан данашњи изглед школа је добила 1968. године када је, поново на иницијативу Јована Ракића, тадашњег директора, изграђена концертна сала која постоји и данас.

Исте године када је изграђена концертна сала, Јован Ракић је по први пут изнео нову идеју о даљем развоју музичког образовања у Ћуприји. Увидевши колико брзо напредује музичко образовање у граду уз велики број културних активности у сали и још већи број заинтересоване деце за упис у музичку школу, Ракић је изнео идеју о оснивању Школе за музичке таленте, у чему га је најпре подржало локално општинско руководство и професор Лазар Марјановић, некадашњи председник Удружења музичких педагога Србије. Борба за оснивање школе била је тешка и дуготрајна. Тек ће пет година касније, 1973. године бити донета Одлука о оснивању музичке школе интернатског типа и гудачког смера у Ћуприји за изразите музичке таленте СР Србије, коју су потписали тадашњи декан Музичке академије у Београду Душан Сковран и председник СО Ћуприја Милутин Гајић. Први директор ове установе био је Јован Ракић.

О оснивању и раду Школе за музичке таленте, Ракић је 1989. године објавио монографију под називом Велика породица, са намером да будућим генерацијама остане трајно сведочанство о музичком животу Ћуприје и оснивању јединствене институције у земљи. Са пуним правом, Јован Ракић се сматра једним од најзначајнијих просветних и културних делатника у Ћуприји. Ова изузетна личност једна је од најзаслужнијих за епитет града музике који Ћуприја поносно носи дужи од пола века.

Општина
Ћуприја

Установа
културе
Ћуприја

Школа за музичке таленте данас има статус Школе од посебног националног значаја. Њен оснивач и први директор је у својој монографији под називом „Велика породица“ записао:

„Живот чланова ове одиста многољудне заједнице – почев од ученика, преко наставног особља и васпитачког тима, до особља које обезбеђује исхрану и онога који одржава узорну чистоћу – и јесте живот једне велике породице. Од самог почетка пошло се од тога да не постоје важни и споредни послови, да нема више и мање одговорних људи у колективу. Тежило се и у томе се, рекао бих, успело, да се створи амбијент који ће заменити топли родитељски дом из којег је дете дошло. Сваки кутак простора у којем ученици живе и раде мора бити угодан, како за време наставе, тако и у часовима предаха и одмора. У таквим условима, здраво, стабилно, а још и талентовано дете, ако је окружено пажњом, поверењем и љубављу, ангажује се у потпуности. Ако се томе дода и радост при првим потезима гудала на вољеном инструменту, због кога је дете и дошло у ову јединствену школу – постигнуто је оно што се желело.“

ИСТОРИЈА
РАЗВОЈА
МУЗИЧКЕ КУЛТУРЕ
У ЋУПРИЈИ

ИЗЛОЖБА
ГРАД
МУЗИКЕ

ОСНИВАЊЕ И ИЗГРАДЊА ОМШ „ДУШАН СКОВРАН“ 1953-1968

Град музике не би постојао без личности и институција које га дефинишу и по којима се препознаје. Пре нешто више од 70 година, данашњи град музике је таворио. Изашавши из Другог светског рата, оскрнављена и осиромашена, не само у материјалном, већ и у духовном смислу, Ћуприја је у првим послератним годинама била варош без културног живота. Послератна комунистичка власт у Ћуприји је у складу са директивом и политичком идејом убрзо након ослобођења покренула рад Културно-уметничких друштава у граду и у селима, тежећи брзом и ефектном народном окупљању, углавном око фолклора. Тако је, између осталих, 1946. године образовано Културно-уметничко друштво „Слобода“, које је у првим послератним годинама окупљало велики број чланова распоређених у различитим секцијама. Ово друштво је преузело на себе организовање различитих културних активности. Највише чланова налазило се у секцији фолклора, док је добар број био део хорске и драмске секције.

Школа за основно музичко образовање „Душан Скворан“ основана пре 73 године, настала је из искрених побуда неколицине заљубљеника у музику, ентузијаста који су крајем 1951. године при Културно-уметничком друштву „Слобода“ оформили течајеve за клавир и виолину које је уписало преко четрдесеторо деце. Међу овим вредним људима налазио се и Јован Ракић. Њиховом упорношћу и залагањем, две године касније, 13. јуна 1953. године основана је Нижа музичка школа, на челу са Јованом Ракићем као њеним првим директором.

Првих година, школа је радила у неадекватним условима, односно, није имала свој простор. Класе су биле распоређене по различитим објектима: од просторија Занатског и Соколског дома, преко Штедионице и Женске занатске школе, до приватних дућана и гостионица. Број уписане деце се повећавао упоредо са отварањем нових класа и увођењем нових инструмената. Тако је наставу клавира држала чувена Рускиња Александра Попов, док је за дувачке инструменте био задужен знаменити Чех Јан Завадил, војни музичар и капелник оркестра фабрике шећера. У првих 7 година рада, школа се селила готово 10 пута. Тако је било до изградње првог наменски грађеног објекта за једну музичку школу у Србији.

Захваљујући иницијативи првог директора школе Јована Ракића и подршци локалне самоуправе у лику Миодрага Мије Милачића, почетком 1958. године основан је Одбор за подизање школске зграде, који је имао задатак да прикупља добровољне прилоге грађана и предузећа. Према неким подацима, своје скромне прилоге дало је преко хиљаду Ћупричана и на десетине радних организација. Изградња школе отпочела је 13. јуна 1959. године. На пергаменту уграђеном у камен темељац школе, стоји:

„Грађани града Ћуприје у јубиларној години 40. годишњице КПЈ и СКОЈ, почињу изградњу Музичке школе која треба да покаже љубав наших грађана и предузећа према младим генерацијама наше социјалистичке отаџбине.“

Општина
Ћуприја

Установа
културе
Ћуприја

ИСТОРИЈА
РАЗВОЈА
МУЗИЧКЕ КУЛТУРЕ
У ЋУПРИЈИ

ИЗЛОЖБА
ГРАД
МУЗИКЕ

ОСНИВАЊЕ И ИЗГРАДЊА ОМШ „ДУШАН СКОВРАН“ 1953-1968

Изградња објекта школе, са сутуреном и два спрата је завршена 1961. године. Коначни облик школа је добила изградњом концертне дворане 1968. године, такође на иницијативу професора Јована Ракића. Сала је првобитно имала 400 седећих места, са балконом. Према наводима многих великих уметника који су наступали у овој сали, акустика коју она има – је невероватна. То и не треба да чуди уколико се зна да је за унутрашњу звучну изолацију сале коришћен најквалитетнији материјал који је опслуживала чувена индустрија намештаја „Нови дом“. Оно што је такође занимљиво, концертна сала је грађена средствима општине и из кредита код Југобанке. Приликом свечаног отварања концертне сале Ниже музичке школе 12. октобра 1968. године, у свом говору присутнима се обратио директор Јован Ракић, који је између осталог рекао:

„Другарице и другови, наша комуна спада у релативно сиромашније, али њене грађане није спречавало никад да се прихватају и већих подухвата на стварању што бољих услова на културном пољу. О томе говори и наша данашња свечаност. Средства за ову салу нису се могла лако да издвајају. Међутим, увереност да добијањем сале утиremo и стварамо пут једном силнијем замаху на овом пољу, показало је да су и новчане препреке савладљиве. То је сада за нама. Већ од сутра предстоји нам, рекао бих тежи и одговорнији пут: шта све учинити да у новим и бољим условима резултати рада буду што виднији...“

Уписујући се у књигу утисака Ниже музичке школе у Ћуприји 1971. године, знаменити Душан Сковран, диригент и композитор је изразио своје најлепше жеље речима:

„Бићемо срећни ако смо бар мало допринели да ова дивна дворана, дело племенитих ентузијаста, добије мало и у звуку. Желео бих да ови звуци који се талоче, учине да млади људи овог краја буду још бољи и лепши.“

Управо је по овом човеку, чије су заслуге за оснивање музичких школа у Ћуприји и организовање изванредног музичког садржаја заиста огромне, Нижа музичка школа названа после његове преране смрти 1975. године. Биста изузетног Душана Сковрана, рад академског вајара Небојше Митрића, откривена је 1978. године и данас краси улаз у хол ове знамените просветне институције.

Општина
Ћуприја

Установа
културе
Ћуприја

ИСТОРИЈА
РАЗВОЈА
МУЗИЧКЕ КУЛТУРЕ
У ЋУПРИЈИ

ИЗЛОЖБА
ГРАД
МУЗИКЕ

ДУШАН СКОВРАН (1923-1975)

Општина
Ћуприја

Установа
културе
Ћуприја

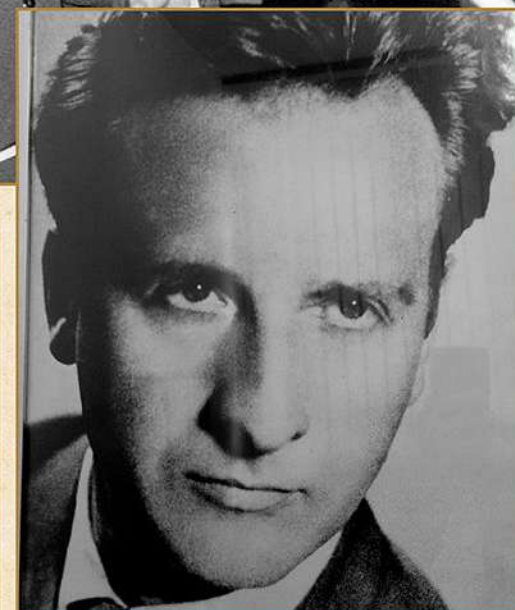
Човек чије име носи најстарија музичка школа у Поморављу и чија биста деценијама поносно стоји на улазу у ову знамениту институцију је чувени диригент и композитор Душан Сковран. Рођен је 6. септембра 1923. године у Охриду. Гимназију је завршио у Панчеву. Музику и дириговање је студирао на Музичкој академији у Београду. После Другог светског рата студије дириговања је наставио на Државном конзерваторијуму у Лењинграду. Истовремено је студирао и свирање оргуља, као и музикологију. Дипломирао је на Високој школи Државног конзерваторија у Загребу 1949. године. Касније се усавршавао на познатом Летњем курсу у Салцбургу.

Исте године када је дипломирао, Сковран је постао асистент за теоријске предмете на Музичкој академији у Београду. Поред наставних активности на факултету, 1965. године основао је Камерни оркестар Музичке академије (или Академски камерни оркестар) са којим је приређивао концерте широм Југославије и у више европских земаља. У педагошком и научном раду напредовао је јако брзо, преко звања доцента, ванредног и редовног професора, све до декана Факултета музичке уметности, функције коју је обављао од 1967. до 1973. године.

Уметничку делатност Сковран је започео као диригент ансамбла Уједињеног савеза антифашистичке омладине Југославије, који је био претеча чувеног Културно-уметничког друштва „Иво Лола Рибар“, са којим је као диригент хора и оркестра наступао широм Европе. Сматра се једним од оснивача и првих уметничких руководилаца чувене Музичке омладине Југославије. Сковран је такође био диригент Симфонијског, а затим и Камерног оркестра Радио Београда, гостујући диригент Београдске филхармоније и повремени диригент Оркестра Радио телевизије Титоград.

Као музички писац, Сковран је објавио неколико књига и већи број студија и есеја са разноврсном тематиком – од проблема акустике и веза музике са литературом и ликовним уметностима до анализирања дела савремених композитора. Од његових запажених радова издвајају се: „Наука о музичким инструментима“, „Музички ствараоци у Србији“ и други. За свој плоносни рад награђен је бројним признањима и одличјима, међу којима се издваја Орден заслуга за народ са сребрном звездом и Златна значка музичке омладине Југославије. За Душана Сковрана кажу да је зрачио одушевљењем и упорношћу, да је имао разумевање и љубав за лепоту у уметности, посебно музици. У неколико наврата је наступао у Ћуприји као диригент Академског камерног оркестра Факултета музичке уметности – „Jeunesses Musicales“. Ћуприји је помагао и кроз активност Музичке омладине Југославије, оплемењујући културни живот града. Према речима Јована Ракића, Душан Сковран је један од тројице најзаслужнијих људи за отварање Школе за музичке таленте у Ћуприји.

Биста Душана Сковрана готово пола века поздравља све посетиоце ћупријске основне музичке школе која поносно носи име овог врхунског музичког уметника и педагога.

ИСТОРИЈА
РАЗВОЈА
МУЗИЧКЕ КУЛТУРЕ
У ЋУПРИЈИ

ИЗЛОЖБА
ГРАД
МУЗИКЕ

МУЗИЧКА ОМЛАДИНА СРБИЈЕ И КУЛТУРНА АКТИВНОСТ У ЋУПРИЈИ

Музичка омладина Србије основана је 1954. године. Основни циљеви ове организације су подршка и промоција младих музичара, едукација целокупног чланства, приближавање свих жанрова музике младима, подстицање музичког и осталог културног стваралаштва младих, подизање културног нивоа средина у којима делује. Омогућава развој младих кроз музику, без обзира на њихову верску, националну, социјалну, језичку и сваку другу припадност.

Огранак Музичке омладине Србије основан је у Ћуприји давне 1969. године, захваљујући првенствено младом професору кларинета Слободану Стојановићу, који је и сам био члан Музичке омладине Југославије док је студирао у Нишу.

Ова организација окупљала је велики број младих који су захваљујући музичким приредбама, предавањима и квиз тамичењима стекли велико знање из ове области. У музичком квизу Музичке омладине Југославије 1973. године, екипа из Ћуприје је доспела до полуфинала, што се у оно време сматрало огромним успехом. Поред просветних и образовних циљева, Ћупријска музичка омладина је имала задатак да организује културне активности у сали Ниже музичке школе. Тако је кроз деловање огранка Музичке омладине, у Ћуприји наступао велики број у оно време најеминентнијих ансамбала и извођача у земљи и окружењу:

Камерни оркестар „Про-музика“ из Београда са диригентом Ђуром Јакшићем, примадона београдске опере Ђурђевка Чакаревић, харфисткиња Милица Барић, један од највећих југословенских оперских певача Мирослав Чангаловић, Академски камерни оркестар „Жунес музикалес“ са диригентом Душаном Сквораном, пијаниста Душан Трбојевић, Симфонијски оркестар ЈНА, Ансамбл „Коло“, ансамбл „Колегијум музикум“ са диригенткињом Даринком Матић Маровић, Београдска филхармонија, познати оркестри, ансамбли и солисти из Словеније, Мађарске, Аустрије, Пољске, Француске, Швајцарске, Енглеске, Америке и Канаде и многи други.

Поред квалитетног музичког програма, Музичка омладина је радила и на организацији позоришних представа, вечерњих и дечијих, ликовних радионица и биоскопског програма. Треба поменути да је Музичка омладина 1971. године за салу Музичке школе набавила и кинопројектор са пратећом опремом, након чега се кренуло са пројекцијама дечијих образовних и забавних филмова који су набављани из Југословенског центра за наставни и културно-просветни филм.

Један од праваца у раду Музичке омладине био је интернационализација и повезивање са сличним институцијама у иностранству.

Општина
Ћуприја

Установа
културе
Ћуприја

Ћуприји, Нижа музичка школа била је у више наврата домаћин Југословенско-француске музичке недеље, у оквиру које је учешћа узело више стотина југословенских музичара – ученика и наставника, од којих је било и оних из Ћуприје, као и гостију из Француске. Прва Југословенско-француска музичка недеља организована је у Ћуприји у лето 1978. године. Августа наредне 1979. године организован је други сусрет југословенских и француских ученика и наставника, чланова Музичке омладине, у граду Везон ла Ромен на југу Француске. Основна активност ове манифестације била је хорско певање у коме је учествовало по четрдесет младих певача из једне и друге земље, уз извођење дела француских и југословенских композитора и заједнички концерт. Наредна, трећа југословенско-француска музичка недеља је поново организована у Ћуприји, августа 1981. године. Том приликом акценат је стављен на дувачке инструменте, тако да је завршно вече ове манифестације представљало концерт комбинованог оркестра сачињеног од француских дувача и гудача из Школе за музичке таленте. Августа наредне године одржана је четврта Француско-југословенска музичка недеља, и то у месту Фонтен Ле Конт у Француској.

Југословенско-француска музичка недеља је служила промовисању музичке културе кроз наизменичне посете чланова Музичке омладине двеју држава, заједничке музичке наступе српских и француских ђака, њихово упознавање, дружење и учење, у самој Ћуприји али и у неком од француских градова. Представљала је претечу будућих популарних музичких кампова и мајсторских радионица за младе таленте која негује различитост уметничког израза и мултикултуралност.

ИСТОРИЈА
РАЗВОЈА
МУЗИЧКЕ КУЛТУРЕ
У ЋУПРИЈИ

ИЗЛОЖБА
ГРАД
МУЗИКЕ

МУЗИЧКА ОМЛАДИНА СРБИЈЕ И КУЛТУРНА АКТИВНОСТ У ЋУПРИЈИ

Музичка омладина Србије са огранком у Ћуприји од оснивања 1969. године до деведесетих година прошлог века, својим вредним радом и залагањем била је главни иницијатор и организатор врхунских музичких али и других културних догађаја у Ћуприји. Сачињена од младих и енергичних професора из Школе за основно музичко образовање „Душан Сковран“, ова институција је имала изузетан утицај на развој музичке културе у нашем граду.

Поред концерата класичне музике, вечерњих представа и децјег програма, можда најкомплекснији и најквалитетнији програм који је Музичка омладина Ћуприје организовала, а који у неку руку представља претечу данашњег фестивала Раванелиус који се одржава у Ћуприји, јесте културна манифестација под називом „Новембарски дани музике“.

Ова манифестација је установљена 1984. године поводом 15 година постојања Музичке омладине у Ћуприји. У оквиру првог издања овог вишедневног програма, ћупријској публици су се представили Градски аматерски хор из Ћуприје, оркестар Школе за музичке таленте, Џез оркестар Радио телевизије Београд, хор „Бранко Крсмановић“ из Београда под диригентском палицом Даринке Матић Маровић, ансамбл „Тамбурица 5“ и Ансамбл народних песама и игара „Коло“. У пратећем делу програма учествовало је Луткарско позориште из Ниша са представом намењеном најмлађима. Други по реду „Новембарски дани музике“ одржани су наредне 1985. године и такође су публици понудили веома богат и квалитетан програм. Првог дана наступила је Омладинска филхармонија „Борислав Пашћан“ из Београда, са солистима Силваном Соколов пијанистичкином и Предрагом Ивановићем са хорном, а под диригенцијом Антона Колара. У оквиру програма ћупријска публика је имала прилику да уживо чује Џез оркестар Радио телевизије Београд са солистичкином Бисером Велетанлић и диригентом Војиславом Симићем, као и да погледа оперу „Севиљски бербери“ Народнoг позоришта из Београда. Од осталог програма, био је запажен наступ КУД „Иво Лола Рибар“ из Београда, концерт Децјег хора Радио телевизије Београд и гостовање Бранка Милићевића Коцкице који је за ћупријске малишане извео представу „Гусаријада“. „Новембарски дани музике“ из 1985. године, завршени су концертом ученика музичких школа из Ћуприје, Јагодине и Параћина.

Несумњиво квалитетан и свеобухватан програм какав тешко може да се организује и у већим градовима, показао је да Ћуприја не само да заслужује овакву музичку манифестацију, већ јој она по обиму културног развоја заиста и припада. То ће се, додуше, показати тек четири деценије касније када „Новембарске дане музике“ и формално наследи Раванелиус.

Општина
Ћуприја

Установа
културе
Ћуприја

Колико је ћупријска музичка омладина посвећено радила свој посао, говоре награде и признања која су остварена. Најзначајније од њих су „Годишња награда 28. март“ коју Музичка омладина Југославије додељује најбољој локалној организацији у текућој години и Октобарска награда Скупштине општине Ћуприја. Велико признање од Музичке омладине Југославије добио је један од оснивача и дугогодишњи председник Музичке омладине у Ћуприји, професор Слободан Стојановић, који је у једном мандату био и председник републичке организације Музичке омладине Југославије. Према извештајима о раду у току прве деценије постојања, Музичка омладина Ћуприје је годишње организовала просечно 25 културних програма са око 6 хиљада посетилаца.

Да је Музичка омладина у Ћуприји била изузетно успешна у свом раду на организацији свеукупног културног програма, сведочи један извештај Музичке омладине Југославије из 1973. године у коме је између осталог записано:

„Најкомплетнија и најпотпунија музичка дешавања у овој години бележе се у Ћуприји и Нишу, а потом у Ваљеву, Крагујевцу, Смедереву...“.

ИСТОРИЈА
РАЗВОЈА
МУЗИЧКЕ КУЛТУРЕ
У ЋУПРИЈИ

ИЗЛОЖБА
ГРАД
МУЗИКЕ

МИЛИЦА БАРИЋ

Милица Барић је била прослављена српска харфисткиња, професорка Факултета музичке уметности у Београду, дугогодишња чланица Београдске филхармоније и оснивач Удружења харфиста и пријатеља харфе Србије.

Рођена је у Ћуприји 1932. године у породици Драгослава Јанковића, економисте запосленог у Фабрици шећера и дугогодишњег председника Соколског друштва. На јужном ободу града, у чешкој колонији код шећеране, провела је безбрижно детињство. Похађала је чешку основну школу „Томаш Масарик“ и приватно ишла на часове клавира код гимназијске професорке Александре Попов, Рускиње која је са својим мужем по избијању Октобарске револуције уточиште нашла у Ћуприји. Од малих ногу била је опчињена харфом, односно, од тренутка када је у београдској опери први пут чула звук тог инструмента у „Русалки“ Антоњина Дворжака.

У Ћуприји је Милица Јанковић (касније Барић) живела још неколико година по завршетку Другог светског рата, учествујући у раду црквеног хора, док извођење духовне музике није било забрањено од стране новог режима.

Ускоро је отишла у Београд где је углавном самостално финансирала своје школовање, најпре у нижој, а затим и средњој музичкој школи. Већ 1950. године уписала је Музичку академију на одсеку харфе у класи професора Јосипа Пикеља. Пожртвованост и предан рад резултирали су приступом Београдској филхармонији још у студентским данима (1957), а затим и првом наградом на Југословенском такмичењу млађих музичких уметника у Загребу 1959. године у конкуренцији харфиста. По завршеној Академији, наставила је усавршавање у Русији у класи легендарне харфисткиње Вере Дулове. Уследили су бројни наступи широм земље и у иностранству, на радију и телевизији, такмичења, фестивали и велики број награда. Наступала је са бројним оркестрима и ансамблима, солистички и сарађивала са најпознатијим светским диригентима.

Годинама је помагала Музичку омладину Београда популаришући харфу као један нови, дотле непознат инструмент. У Музичкој школи „Станковић“ и панчевачкој музичкој школи била је оснивач одсека харфе и радила као наставник харфе. Учествовала је у обнављању рада Школе за основно музичко образовање у свом родном граду, названој по Душану Сковрану. На Факултету музичке уметности у Београду радила је као професорка харфе од 1975. до пензионисања 1997. године. Свој последњи солистички наступ остварила је маја 2007. године.

На њену иницијативу, 2000. године, обновано је Удружење харфиста и пријатеља харфе Србије које ће постићи значајне резултате у промоцији харфе и харфизма у нашој земљи. Ово удружење ће организовати бројне концерте, иницирати увођење наставе харфе у музичким школама широм Србије, водити бригу о развоју младе генерације харфиста, организовати мајсторске курсеве и такмичења. Највећи домет у настојањима Удружења постигнут је установљењем Међународног фестивала харфе у Београду 2002. године, који из године у годину све више обогаћује музички живот Београда.

Општина
Ћуприја

Установа
културе
Ћуприја

Знаменита Ћупричанка Милица Барић, рођена Јанковић, била је између осталог чланица Удружења музичких уметника Србије, добитница награде за животно дело Удружења музичких и балетских педагога Србије и носилац признања за врхунски допринос националној култури. Оставила је неизбрисив траг на музичкој сцени Србије и региона и поставила основе развоју харфизма.

Приликом обележавања 95 година од оснивања Соколског друштва „Душан Силни“ у Ћуприји 2001. године, Милица је поклонила соколску заставу овом удружењу, коју је њена породица чувала скоро 60 година, а коју је наследила од свог оца, дугогодишњег председника Ћупријских сокола. Њена последња посета родној Ћуприји догодила се априла 2017. године приликом промоције романа „Век једне жене“ ауторке Живке Радовановић Лилике. Поред тога што је била непревазиђена харфисткиња, остала је упамћена као омиљена професорка и менторка међу својим студентима.

Удружење харфиста и љубитеља харфе које је основала знаменита Милица Барић, од 2023. године организује Национално такмичење харфе названо „Меморијал Милица Барић“ намењено ученицима основних и средњих музичких школа, као и студентима домаћих музичких академија.

У част велике Милице Барић, у оквиру јубиларног петог фестивала Раванелиус у њеној родној Ћуприји, одржан је предиван концерт под називом „Прича о харфи“ који је подсетио на велика дела ове знамените Ћупричанке. Том приликом су наступиле њене ученице Љиљана Несторовска и Милена Станишић, харфисткиње, затим Срђан Тошић на гитари и гудачки квинтет. У паузама између композиција, Љиљана Несторовска је са публиком делила анегдоте из живота омиљене професорке назвавши је доајеном српског харфизма, што је ова знаменита Ћупричанка несумњиво и била.

ИСТОРИЈА
РАЗВОЈА
МУЗИЧКЕ КУЛТУРЕ
У ЋУПРИЈИ

ИЗЛОЖБА
ГРАД
МУЗИКЕ

ОСНИВАЊЕ ШКОЛЕ ЗА МУЗИЧКЕ ТАЛЕНТЕ У ЋУПРИЈИ 1973. ГОДИНЕ

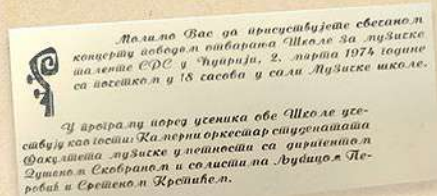
„Даровитост је нешто што друштву доноси корист и зато треба мењати климу којом ће обдарени добити третман који заслужују. Све што се уложи у младог – даровитог човека, много брже се оплођује од било које врсте материјалног улагања и у том смислу не сме бити никакве штедње, већ се мора подржати одговарајућом политиком, економским и другим мерама у друштву.“

Да би нешто расло, развијало се и напредовало, потребно је имати здраву основу. Здрава основа подразумева окружење које не спутава већ подстиче, традицију која обавезује и инфраструктуру која напредак омогућава.

Имајући у виду чињеницу да је Нижа музичка школа захваљујући добровољним прилозима грађана и институција изградила своју зграду и концертну салу 1968. године, да је већ од наредне године при истој школи основан огранак Музичке омладине, да је био приметан велики број изузетно талентоване деце која уписују Нижу музичку школу, да је постојала значајна подршка развоју ђупријског музичког образовања и културе која је ишла са Факултета музичке уметности из Београда и Удружења музичких педагога, да је постојала снажна потпора локалне самоуправе и што је можда и најважније – изузетно позитивно расположење ђупријског становништва према музичкој школи и њеном раду, отварање нове музичке школе представљало је логичан след догађаја.

Овакве околности су, одвећ великог ентузијасту Јована Ракића, нагнале на размишљање о оснивању једне посебне школе, која ће младим талентованим ученицима пружити најбоље могуће музичко образовање и прилику да постану врхунски музичари или музички педагози. Иницијална Ракићева идеја настала је убрзо по изградњи и отварању концертне сале Ниже музичке школе 1968. године. Идеју је најпре подржао професор Лазар Марјановић, председник Удружења музичких педагога СР Србије, иначе чест гост Ћуприје. Уследио је разговор са начелником за просвету и културу СО Ћуприја, Мијом Милачићем, који је одушевљено поздравио Ракићеву идеју. Тројица поменутих су од идеје направили иницијативу. Уследио је први разговор са републичким секретаром за образовање Жиком Берисављевићем, који је био разочаравајући. Републички секретар је одбио иницијативу, не желећи да мења систем школства. Међутим, од иницијативе се није одустало. Образложење које је том приликом било припремљено за републичког секретара, а које није ни до краја прочитано, између осталог, односило се и на следеће:

„Чињеница је да велики број изузетно обдарене деце у музичким школама, у различитим срединама, која су при својим првим корацима скренула пажњу на себе, у току свог даљег школовања нису успела да се развијају и оправдају наде полагане у њих. Ови дечаци и девојчице убрзо су се губили у маси просечне деце и у условима који нису омогућавали њихов бржи развој....“

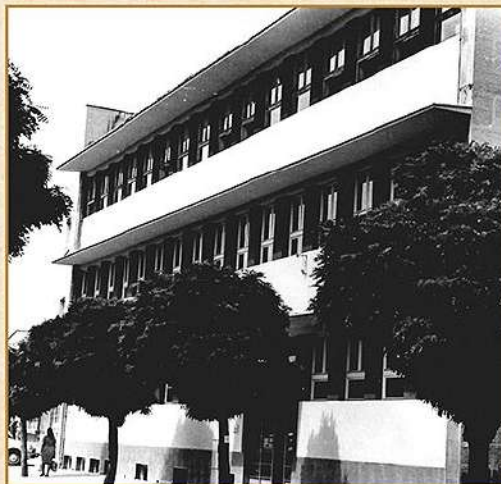
Општина
Ћуприја

Установа
културе
Ћуприја

Одустајање није било опција за Јована Ракића и другове. Наредни састанак, али са новим републичким секретаром, Владимиром Стевановићем протекао је другачије. Један од разлога томе је и укључивање декана Музичке академије Душана Скворана, који је такође врло добро познавао ситуацију „на терену“ у Ћуприји. Државни секретар је прихватио иницијативу и предложио да се оснује огледна школа са специјалним статусом. Решењем Просветног савеза СР Србије од 23. новембра 1971. године основана је огледна школа интернатског типа под називом „Школа за музичке таленте“ у трајању од осам година у којој ће наставу изводити искључиво лица које одреди Музичка академија.

Иако је школа формално кренула са радом и уписала прве ученике, било је потребно решити и остала бројна питања која су се тичала финансирања, просветно-педагошког рада и другог. Требало је утврдити међусобна права и обавезе свих заинтересованих чинилаца у оснивању ове школе. Када је и то решено, уследила је Одлука о оснивању МУЗИЧКЕ ШКОЛЕ ИНТЕРНАТског ТИПА – ГУДАЧКОГ СМЕРА У ЋУПРИЈИ ЗА ИЗРАЗИТЕ МУЗИЧКЕ ТАЛЕНТЕ СР СРБИЈЕ, од 8. октобра 1973. године, коју су донеле Општина Ћуприја и Музичка академија. Годину дана касније закључена је Самоуправни споразум о обезбеђивању услова за делатност Школе за музичке таленте у Ћуприји којим су дате смернице за будући рад школе.

ИСТОРИЈА
РАЗВОЈА
МУЗИЧКЕ КУЛТУРЕ
У ЋУПРИЈИ

ИЗЛОЖБА
ГРАД
МУЗИКЕ

ОСНИВАЊЕ ШКОЛЕ ЗА МУЗИЧКЕ ТАЛЕНТЕ У ЋУПРИЈИ 1973. ГОДИНЕ

Борба која је трајала више од пет година окончана је великим тријумфом Ћупричана. Као покретач и иницијатор отварања нове школе, Јован Ракић је постао њен први директор. За првог уметничког руководиоца школе именован је професор Лазар Марјановић. У првом наставничком колективу нашли су се цењени музички педагози који су радили на Музичкој академији и у другим значајним образовним институцијама. Међу њима били су професори виолине Драган Јовановић, Ђерђ Зазровић, Невен и Бранка Пожгај, наставница солфеђа Мира Васиљевић, наставница корепетиције Милица Марјановић, наставнице енглеског језика Мирослава Јовановић и Стојанка Живковић, као и наставница општеобразовне наставе Иванка Миленковић. Треба напоменути да су међу ученицима прве генерације ученика били будући врхунски виолинисти Зоран Стојановић и Гордана Николић.

Школа за музичке таленте је, најпре као огледна, а затим и специјализована, започела свој рад у простору Ниже музичке школе. Користила је све просторије на другом спрату, одакле је исељен Раднички универзитет „Доситеј Обрадовић“, затим кухињу и трпезарију у сутерену, као и кабинете у приземљу. Занимљиво је да је Школа за музичке таленте у једном периоду носила назив „Хореум Марги“, по античком називу за Ћуприју.

У простору Ниже музичке школе, Школа за музичке таленте је радила све до изградње посебног комплекса 1989. године, где се налази и данас. Комплекс Школе за музичке таленте састоји се из дома (интерната) намењеног за смештај ученика, зграде са школским кабинетима и другим пратећим објектима. Дом се простире на површини од преко 2300 квадрата и располаже смештајним капацитетом од 96 места. На овој површини се налазе гарсоњере за госте и професоре који су ангажовани за извођење музичке наставе, као и за смештај учесника у организованим зимским и летњим школама и мајсторским радионицама, затим 32 трокреветне собе за смештај ученика, ресторан са кухињом, магацинске просторије, вешерница, котларница, клуб ученика, радионице, две собе за васпитаче и две сале од којих једна служи за учење, а друга за играње, као и за радионице за групни рад ученика са васпитачима. Библиотека у просторијама школе је непрекидно на располагању за коришћење.

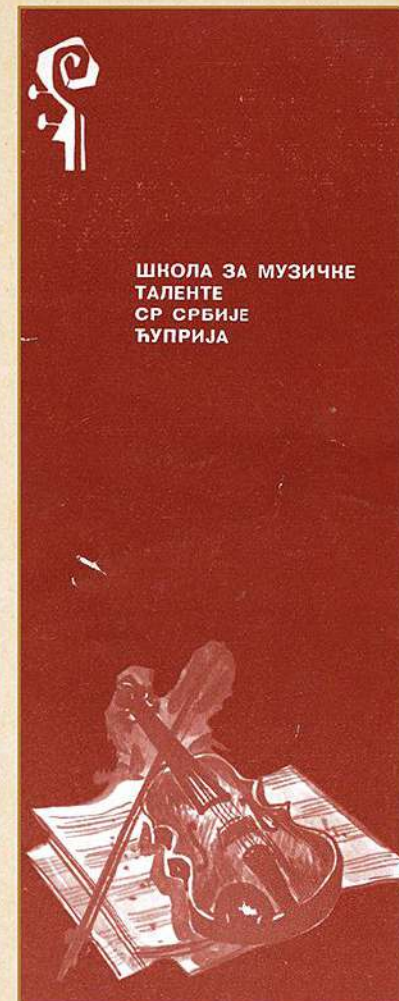
Школа је гудачког смера и у њој се уче виолина, виола, виолончело и контрабас. Образовање у овој школи траје десет година. Повезана стручном сарадњом са Факултетом музичке уметности у Београду, школа је деценијама уназад позната по резултатима и прослављеним бившим ученицима, а изнедрила је преко 200 младих музичара, који су своје школовање наставили на факултетима у земљи и иностранству. Осим своје образовно васпитне улоге, има веома богату концертну делатност, широм земље и у иностранству. Такође, ученици Школе учествују на такмичењима у земљи, као и на међународним, на којима су високо пласирани по освојеним наградама.

Општина
Ћуприја

Установа
културе
Ћуприја

ИСТОРИЈА
РАЗВОЈА
МУЗИЧКЕ КУЛТУРЕ
У ЋУПРИЈИ

ИЗЛОЖБА
ГРАД
МУЗИКЕ

ЛАЗАР МАРЈАНОВИЋ

Општина
Ћуприја

Установа
културе
Ћуприја

Познати српски виолиниста и музички педагог, један од људи заслужних за развој музичког образовања и културе у Ћуприји, био је професор Лазар Марјановић. Рођен је у Нишу 1911. године. Студије виолине завршио је 1941. године на Музичкој академији у Загребу код професора Хумла. Током Другог светског рата предавао је у Музичкој школи Мокрањца у Београду, да би од 1945. до 1979. године радио као професор виолине на Музичкој академији у Београду.

Концертну каријеру започео је тридесетих година прошлог века, да би након ослобођења наступао у дуету са својом супругом Милицом, која је била пијанисткиња. Концертирао је у земљи и иностранству. На Музичкој академији предавао је читавом низу врхунских виолиниста који су наступали као извођачи или педагози у домовини и иностранству. Водио је стручне течајеве и семинаре у Пољској, Немачкој и Енглеској. Био је један од оснивача и дугогодишњи председник Удружења музичких уметника Србије и Савеза музичких уметника Југославије, као и председник Удружења музичких педагога Србије.

Оно што професора Марјановића сврстава у ред знаменитих делатника Ћуприје, јесте његово ангажовање у развоју музичког образовања и културе у граду на Морави. Уз Јована Ракића и Душана Сковрану, професор Марјановић важи за једног од најзаслужнијих културно-просветних делатника који су подигли културну сцену Ћуприје и утрли пут развоју најквалитетнијег музичког образовања. Приликом свечаног отварања концертне сале, октобра 1968. године, професор Лазар Марјановић је испред Удружења музичких педагога СР Србије поклатио школи Спомен књигу и том приликом изјавио: „Уз честитку и признања и жеља да се у ову спомен – књигу унесу сви моменти и посете везане за ову школу, за овај град, за ову салу и да тиме књига постане значајан документ културних збивања и уздицања Ћуприје и њених житеља.“ Ова спомен књига се и данас, после више од пола века чува у Основној музичкој школи „Душан Сковран“.

Сматра се, не без разлога, да је Лазар Марјановић први подржао иницијативу Јована Ракића да се у Ћуприји отвори Школа за музичке таленте. Према Ракићевим речима, још приликом првих разговора на ту тему давне 1968. године, Марјановић је са позиције председника Удружења музичких педагога Србије показао велико разумевање и пружио подршку Ракићевим настојањима, рекавши следеће: „Удружење музичких педагога СР Србије пружиће пуну подршку!“ До коначне одлуке надлежног Министарства 1973. године, професор Марјановић је непрестано, заједно са Јованом Ракићем, радио на остварењу замисли у виду отварања нове школе. Када је циљ остварен, професор Марјановић је 1973. године са огромним заслугама именован за првог уметничког руководиоца Школе за музичке таленте у Ћуприји.

ИСТОРИЈА
РАЗВОЈА
МУЗИЧКЕ КУЛТУРЕ
У ЋУПРИЈИ

ИЗЛОЖБА
ГРАД
МУЗИКЕ

ГРАДСКИ ХОР У ЋУПРИЈИ

Историја хорског певања у Ћуприји, сеже у давну другу половину 19. века. У вези са тим било је сасвим природно да се са стварањем неопходних услова, у Ћуприји оснује Градски аматерски хор. Дугогодишња тежња ентузијаста и заљубљеника у хорску музику остварена је захваљујући раду ћупријске музичке омладине, ентузијазму професора Ниже музичке школе и свих оних обичних грађана који воле и цене музичку уметност. Захваљујући њима, основан је градски ансамбл који ће остварити изузетно запажене резултате уткане у историји развоја музичке културе Ћуприје.

Градски аматерски хор основан је септембра 1982. године. При оснивању, овај аматерски ансамбл окупио је педесетак чланова, предвођених стручним лицима у виду професора Љубодрага Радосављевића и Мирјане Савић, запослених у Нижој музичкој школи „Душан Сковран“.

Млад по постојању, овај хор се врло брзо афирмисао и заузео високо место у интерпретацији хорске музике у овом делу Србије. Састављен од ученика, радника, службеника, просветара, лекара, инжењера и појединаца из осталих професија, хор је брзо напредовао и развијао се у квалитетан локални музички ансамбл. О квалитету рада и изведбе најбоље сведоче наступи широм Југославије и у иностранству, такмичења и награде које су освојене за првих десет година постојања. Свој први целовечерњи концерт у Ћуприји, Градски хор је имао у оквиру „Новембарских дана музике“ 1984. године. Том приликом, на програму су била дела југословенских композитора Мокрањца, Славенског, Данона, Роњгова и других. Готово све градске манифестације које су организоване и обележаване од 1982. године добијале су на милозвучности и квалитету управо захваљујући наступима Градског хора.

Међу најзначајнијим остварењима Градског аматерског хора убрајају се „Сусрети другарства радника Србије“ на којима је хор три пута освајао прво место. На првој „Смотри аматерских хорова Србије“ одржаној у Лесковцу, хор је добио Специјалну диплому за успешан наступ, на традиционалној мајској „Смотри аматерских хорова Региона Шумадије и Поморавља“ два пута за редом ћупријски хор је освајао прве награде. Поред великих успеха на такмичењима широм Југославије, међу којима се издвајају запажени резултати на смотри у Лозници, Шапцу, Пећи, и наступа у братским градовима Добоју и Цељу, Градски аматерски хор је наступао и у иностранству, најпре у Пољској и Чехословачкој, а затим и у другим земљама.

Чланица Градског аматерског хора, др Биљана Ђорђевић је за лист „Нови пут“ од 3. октобра 1984. године, између осталог, изјавила:

„У животу свако има пуно стресова и проблема, а пробе и наступи хора су тренуци када се човек опустити, заборави све проблеме и обавезе. Ту смо сви једнаки без обзира на разлике у годинама и занимањима. Сви се као ђаци радујемо сваком успеху. А наравно, најлепши су тренуци када нову композицију увежбају сви гласови и када на пробама целог хора доживимо прави звук полифоније и лепоту дела Мокрањца и других аутора, као и многих народних и забавних мелодија које често запевамо.“

Општина
Ћуприја

Установа
културе
Ћуприја

Након турбулентног периода крајем деведесетих и почетком двехиљадитих година, Градски хор је обновио свој рад. Иако у смањеном обиму, данашњи Градски хор „Марги“ негује квалитетну хорску интерпретацију, учествује у различитим такмичарским смотрима, на фестивалима у земљи и окружењу и учествује у готово свим градским и регионалним манифестацијама.

ЗАДОВОЉСТВО КОЛЕКТИВНОГ СТВАРАЊА: чланови Градског хора из Ћуприје

ЋУПРИЈА

ХОР ГРАДУ ВРАТИО ПЕСМУ

Ћуприја, мали поморавски град, кроз који теку реке и неки стихови и сећања на Душана Матића, увек је била и град музичких стремљења. Поред основне музичке школе која ради од 1948. године и школе за Музичке таленте у овом граду увек је била активна и Музичка омладина која је иницијатор многобројних активности музичког аматеризма. Тако је септембра 1982. године у Музичкој школи „Душан Сковран“ остварена дугогодишња жеља љубитеља певања па је на иницијативу чланова овог колектива оформљен ГРАДСКИ ХОР.

Уз свестрано залагање Директора ове школе и неких њених чланова међу којима су и диригенти наставник Мирјана Савић и професор Љубодраг Радосављевић, хор је, иако уз бројне промене у саставу чланова, из године у годину ишао путем успона.

Културном животу града хор даје свој допринос од самог почетка. Градске свечаности и академије не могу се више замислити без наступа хора, који по мишљењу грађана и бројних гостију даје висок ниво оваквим манифестацијама.

ИСТОРИЈА
РАЗВОЈА
МУЗИЧКЕ КУЛТУРЕ
У ЋУПРИЈИ

ИЗЛОЖБА
ГРАД
МУЗИКЕ

РАТКО БУЉАНЧЕВИЋ ГЕНИЈЕ (1944-2011)

Општина
Ћуприја

Установа
културе
Ћуприја

Град музике, како Ћуприју многи називају годинама уназад, изнедрила је неке од највећих извођача класичне музике у земљи и окружењу. Пре оснивања ћупријских музичких школа, на овом поднебљу су се рађали велики музички таленти који су остварили завидне каријере и снажно утицали на развој музичке културе у граду. Од средине прошлог века захваљујући двома изузетним музичким образовним институцијама, у Ћуприји су стасавали најперспективнији млади гудачи, али и пијанисти, композитори, па чак и најпознатији домаћи дувачи. Једна од личности која је део себе уградила у музичку културу послератне Југославије и оставила значајан траг у културном развоју Ћуприје, свакако је чувени Ратко Буљанчевић Геније.

Рођен је у Сењу код Ћуприје по ослобођењу Југославије у Другом светском рату, 11. новембра 1944. године. У Ћуприји и Параћину је завршио основну школу, после које се убрзо преселио Београд где је уписао нижу музичку школу. Од малена је показивао велику склоност ка музици. Склоност је временом постала огромна љубав. Као младих волео је да свира бубње, док му је омиљени музички правац био џез. Касније се определио за клавир. У Београду је зарађивао од вечерњих наступа у хотелима и ресторанима.

Увек је веровао да може много више. Уписао је Факултет музичке уметности у Београду на одеку Композиције, са којег се на основу личне молбе исписао 1975. године. После две године наставио је студије. У историји је остало записано да је Ратко Буљанчевић као студент 1973. године изазвао на клавирски двобој своје професоре - декана Музичке академије Арсена Триву и бившег декана Душана Сковрана, а две године касније и остале професоре са катедре, што је био један својеврсан преседан у историји музичког образовања у Србији. То је пресудно утицало на његово напуштање факултета. Неколико година касније, Буљанчевић се званичним дописом Факултету музичке уметности обратио својим некадашњим професорима речима:

„У име уметности, истине, узвишености, човечне човечности, љубави, у име сваког притајеног пламена у сваком човеку, оптужујем гомилу неталентованих клипана, који су постојали, који постоје и који ће постојати. Ја, Ратко Буљанчевић, витез срца и духовни вођа целог човечанства, осуђујем вас у име свих Прометеја уметности на вечито прогонство себе самих!“

Међутим, Ратко ни тада није одустао од компоновања и музицирања. О младом композитору Ратку Буљанчевићу и његовој музици се све више говорило у београдским културним круговима. У Студентском културном центру у Београду први пут се појављује 1980. године када је цело вече посвећено његовој музици, коју је изводио заједно са Љубомиром Димитријевићем и Мирјаном Кршљанин. Имао је још неколико наступа у Студентском културном центру и на Коларцу. Честе су биле вечери посвећене његовој музици.

Студентски дани и занимљив животни пут Ратка Буљанчевића овековечени су у филму Милоша Радивојевића „Живети као сав нормалан свет“ из 1982. године.

Да би могао да настави са компоновањем, а пошто није имао стално запослење, морао је да се бави кафанским свиркама и окрене се другим начинима зараде. Тако је остварио и улогу у филму „Доротеј“ из 1981. године што му је омогућило пристојну зараду и дружење с уметницима.

Међутим, како је време пролазило, Ратку су полако затварана врата културних институција у престоници. Живот у Београду постао је неиздржив, због чега се вратио у своју Ћуприју где је у родитељском дому наставио да ствара музику. О његовој личности и стваралаштву Ћупричани су знали врло мало, све до гостовања на телевизији у емисији „Бисери“ Вање Булића почетком овог века.

Ратко Буљанчевић је био члан СОКОЈ-а и његова ауторска права су заштићена. Неке од његових најпознатијих композиција за клавир су: „Ноктурно фантазија (Снови)“, „Етида - Узвишена интуиција“, „Ноктурно фантазија - Метафизичке поеме“, „Прелиди - Пољско цвеће“, „Пуж голаћ на трњу“. Од композиција за флауту посебно се издваја дело „Ветар и нимфе“. Своје последње музичко дело „Благовести“ намењено хорском певању, поконио је манастиру Раваница.

Његов град, Ћуприја, одужио му се концертом под називом „Сувенир“ 9. јула 2022. године у оквиру трећег по реду фестивала музичке изузетности Раванелиус. Изузетан композитор и пијаниста, Геније, заслужио је да у његову част том приликом на сцени сале ОМШ „Душан Сковран“ засвирају виолинисти Роберт Лакатош, Надежда Токарева, Катарина Павловић и Давид Хорват, виолинисти Лазар Милетић и Љубомир Милановић, виолончелисти Атанас Крастев и Вида Вујић и један од најпознатијих румунских пијаниста Михаил Хориа. Геније би био поносан да је чуо Клавирски трио бр. 1 елегични у Ге - молу Сергеја Рахманинова, Клавирски квинтет бр. 2 у А - дуру Антоњина Дворжака и Два комада за гудачки октет Дмитрија Шостаковича у извођењу горе наведених врхунских уметника.

Жеља му је била да се његова музика чује свуда, да оплеменењује све људе. Својим ликом и делом Ратко Буљанчевић Геније задужио је наш град и ушао у круг великих и знаменитих Ћупричана.

ИСТОРИЈА
РАЗВОЈА
МУЗИЧКЕ КУЛТУРЕ
У ЋУПРИЈИ

ИЗЛОЖБА
ГРАД
МУЗИКЕ

КОНЦЕРТНА АКТИВНОСТ ШКОЛЕ ЗА МУЗИЧКЕ ТАЛЕНТЕ

„Љубитељи музике, као и стручњаци имали су шта и да чују. Низ гудача између 8 и 15 година старости приказали су у солистичком, камерном и оркестарском наступу врхунско умеће виолинске игре. Од првог синхроног потеза 18 гудача камерног оркестра без диригента и све напамет. Осетила се сласт музицирања природне надарености развијане под најбољим стручним условима... Шансу су добили у *Perpetuum mobile* Ф. Риса у вртоглавом темпу, а са савршеном свирком подсећали су на неке светски познате ансамбле ове врсте.“ – цитат је из листа Политика из 1977. године у тексту о прослави 40 година Факултета музичке уметности у Београду.

Од огледне, до школе са јединственим системом рада и најталентованијим ученицима у овом делу Европе. Тако дуг пут преваљен је релативно брзо захваљујући одличним предавачима, врхунским талентима и идеји водиљи која је била полазна основа свеукупног развоја музичког образовања у Ћуприји. Школа за музичке таленте је већ од првих година постојања показала да представља озбиљну институцију која ће, не само пружити најквалитетније образовање младој надареној деци и прилику да свој таленат покажу кроз бројне јавне наступе, већ ће ти концерти широм земље постати изузетно квалитетни и посећени културни догађаји. У прве две деценије постојања, а према записима Јована Ракића, ученици Школе за музичке таленте учествовали су у следећим манифестацијама: „12. међународно такмичење Музичке омладине“ – Београд, „Прослава 40. годишњице Факултета музичке уметности“ – Београд, „Новосадске музичке свечаности“ (НОМУС), „Приштинске музичке свечаности“, „Нишке музичке свечаности“ (НИМУС), „Смотра културе младих СР Србије“ – Књажевац – Будва, „Београдске музичке свечаности“ (БЕМУС), „20. Конгрес међународне федерације Музичке омладине“ – Загреб, „Лимске вечери дечије поезије“ – Прибој, Меморијал „Фрањо Крежма“ – Осијек, „Мокрањчеви дани“ – Неготин, „Фестивал детета“ – Шибеник, „Мермер и звуци“ – Аранђеловац, Смотра „Дани културе Србије“ – Загреб, „Вуков сабор“ – Тршић, „Прослава Дана младости“ – Београд, „Отварање изложбе Народног музеја“ – Београд, „Фестивал музичких школа СР Србије“ – Лесковац и Зајечар и многе друге.

У деценији за нама ученици Школе за музичке таленте били су радо виђени гости у најзначајнијим домаћим дворанама попут Коларчеве задужбине, Галерије САНУ и Галерије Коларца и учествовали на најзначајнијим музичким манифестацијама – БЕМУС, БЕЛЕФ, АРЛЕМ, КУСТЕНДОРФ.

Ученици ове школе наступали су и као солисти Београдске и Загребачке филхармоније, Нишког симфонијског оркестра, камерних оркестара „Душан Сковран“, „Про музика“ и других. Временом се све више развијала и међународна сарадња. У првим деценијама рада, школа је остварила сарадњу са институцијама из Чешке, Немачке, Пољске, Русије, Енглеске, Француске и Шпаније.

ИСТОРИЈА
РАЗВОЈА
МУЗИЧКЕ КУЛТУРЕ
У ЋУПРИЈИ

L'Orchestra de Joves Talents de
l'Escola de Cuprija (Iugoslàvia) a
Catalunya

El proper dimecres 11 de novembre van arribar a Barcelona els components de l'Orchestra de Joves Talents de l'Escola de Música de Cuprija a Sèrbia (Iugoslàvia). L'Orchestra està formada per solistes l'edat dels quals oscil·la entre els 8 i els 16 anys. Són a Catalunya en règim d'intercanvi entre les Joventuts Musicals de Catalunya i Iugoslàvia, amb el suport de la Generalitat de Catalunya i la Caixa de Barcelona per realitzar una gira de concerts, públics i per a escolars, que es perllongarà durant tot el mes de novembre.

posa del President de la Generalitat, i pel Director General de la Joventut, Sr. Enric Puig.
En la seva gira per Catalunya (en previst actuar a Tarragona, Torroella de Montgrí, Figueres, Vilafranca, Badalona, Manresa, Barcelona, Girona, Molins de Rei, Berga, Mataró, Sabadell, Olesa, Sitges, El Masnou i Terrassa, i al Conservatori Superior Municipal de Música de Barcelona, coincidint amb el darrer dia de la seva gira, el 29 de novembre).

Управо је шпанска турнеја ученика Школе за музичке таленте 1982. године била изузетно медијски пропраћена и пуна позитивних утисака. После мало више од деценије стагнирања у иностраним наступима, услед ратова деведесетих година, ученици ове знамените ћупријске школе поново су читавој Европи и свету показали своје умеће. Успостављена је сарадња са Француском, Холандијом, Кином, Аустријом, Италијом, Румунијом, Белгијом Монаком и другим државама. Можда најсветлији тренутак представља наступ у Сједињеним Америчким Државама 2018. године поводом обележавања стогодишњице Дана молитве за Србију – односно дана када се на Белој кући вијорила српска застава. Том приликом је у Вашингтону наступио гудачки квартет школе.

Треба поменути и важну чињеницу да су бројни домаћи композитори, међу којима су Константин Бабић, Миленко Живковић, Миховил Логар, Александар Обрадовић, Властимир Николовски и други, посветили школи своје композиције, које млади гудачи изводе и дан данас.

Последњих десетак година Школа за музичке таленте захваљујући сарадњи са Фондацијом „Добар глас“ остварује врло запажене годишње концерте на сцени Коларчеве задужбине и у матичној Ћуприји.

Млади ћупријски таленти већ пола века не престају да одушевљавају домаћу, регионалну, па и светску јавност. О раду школе снимљене су бројне емисије, документарни филмови, па и дугометражне серије у иностраној продукцији. Школа је захваљујући свом квалитетном раду добила највећа домаћа признања и награде и без икакве сумње представља јединствену образовну институцију у овом делу света.

ИЗЛОЖБА
ГРАД
МУЗИКЕ

ЗНАМЕНИТИ УЧЕНИЦИ И ПРОФЕСОРИ ОМШ „ДУШАН СКОВРАН“

За више од седам деценија постојања, кроз Основну музичку школу „Душан Сковран“ прошло је више од 10.000 ученика. Многи од њих наставили су музичко образовање и изградили успешне каријере као уметници, професори и педагози, остављајући дубок траг у музичком животу Србије и региона.

Посебно место у историји школе заузимају њени први професори – пијанисткиња Александра Попов, која је у Ћуприју дошла двадесетих година 20. века и чешки музичар Јан Завадил, диригент оркестра Фабрике шећера и први наставник дувачких инструмената. Њихов рад поставио је темеље музичког образовања у граду.

Међу професорима који су обележили генерације ученика истичу се Слободан Стојановић, један од оснивача Музичке омладине Ћуприје и заслужан за развој културног живота града, затим, професор клавира Митар Жугић, професор флауте и кларинета Ива Ристић, дугогодишњи директор школе, Петар Јевтић, професор трубе из чије су класе потекли бројни успешни музичари, као и професори хармонике Јелена Бранковић, Богомир Лазич и Соња Станковић, који су својим педагошким радом освојили бројне награде и обликовали нове генерације младих уметника.

Један од најуспешнијих некадашњих ученика школе је трубач Никола Мијајловић, професор Музичке академије на Цетињу, који је наступао са водећим оркестрима у Србији и иностранству и градио успешну међународну каријеру.

Бројни су успеси бивших ученика. Велики је и број ђака који су постали наставници у својој првој музичкој школи. Сви они су чинили, а и данас чине јединствену музичку целину која континуирано унапређује музичку културу и образовање у Ћуприји. Њихов ентузијазам опстаје и са правом се може рећи да су истински наследници оних прегалаца који су основали и изградили музичку школу у Ћуприји и тиме поставили основу свих будућих успеха.

Занимљивости

- Кроз школу је прошло више од 10.000 ученика.
- Прва наставница клавира била је Русиња Александра Попов, која је у Ћуприју дошла још двадесетих година прошлог века.
- Први професор дувачких инструмената био је Чех Јан Завадил, диригент оркестра Фабрике шећера.
- Више некадашњих ученика данас предаје управо у школи у којој су започели своје музичко образовање.

Општина
Ћуприја

Установа
културе
Ћуприја

ИСТОРИЈА
РАЗВОЈА
МУЗИЧКЕ КУЛТУРЕ
У ЋУПРИЈИ

ИЗЛОЖБА
ГРАД
МУЗИКЕ

РАСАДНИК СВЕТСКИХ МУЗИЧКИХ ТАЛЕНАТА

Школа за музичке таленте у Ћуприји већ више од пола века представља једну од најзначајнијих образовних установа за младе гудаче у Европи. Од оснивања до данас изнедрила је више од 300 врхунских музичара, чије каријере обухватају најпрестижније концертне дворане, симфонијске и камерне оркестре, као и универзитете широм света.

Посебност школе лежи у јединственом моделу образовања, који од најранијих дана негује камерно и оркестарско музицирање, развијајући код ученика не само врхунску технику, већ и осећај за заједничко стваралаштво. Управо захваљујући оваквом приступу, бројни дипломци постали су чланови угледних ансамбала као што су Београдска филхармонија, Берлинска филхармонија, Бечки симфонијски оркестар, као и десетина других националних и међународних оркестара.

Након школовања у Ћуприји, ученици су настављали образовање на најпознатијим светским музичким академијама и конзерваторијумима – у Лондону, Бечу, Салцбургу, Паризу, Амстердаму, Берлину, Грацу, Келну, Берну, Мадриду, Цириху, Стокхолму и другим европским музичким центрима. Многи од њих данас су професори на тим истим високошколским установама, преносећи своје знање новим генерацијама.

Међу најпознатијим дипломцима школе су Гордан Николић, светски признати виолиниста и дугогодишњи концерт-мајстор Лондонског симфонијског оркестра, Маја Аврамовић, чланица првих виолина Берлинске филхармоније, као и бројни концерт-мајстори, солисти, универзитетски професори и истакнути педагози који успешно делују широм Европе, Северне Америке и Аустралије.

Важан траг у историји школе оставили су и њени ученици који су основали или обликовали ремиране камерне ансамбле и гудачке оркестре. Међу њима су Гудачи Светог Ђорђа, ансамбл који већ више од две деценије успешно наступа широм света и иза себе има преко 1.600 концерата, као и бројни други ансамбли у којима окосницу чине управо дипломци ове школе.

Занимљивости

- Преко 300 младих музичара завршило је школу током првих пет деценија рада.
- Дипломци школе наступају и предају на три континента.
- Бивши ученици чланови су најпрестижнијих европских оркестара и професори водећих музичких академија.
- Из школе су потекли бројни концерт-мајстори, солисти и оснивачи успешних камерних ансамбала.
- Многи светски познати виолинисти, међу којима су Немања Радуловић и Роман Симовић, део свог музичког образовања стекли су управо у Ћуприји.

Општина
Ћуприја

Установа
културе
Ћуприја

ИСТОРИЈА
РАЗВОЈА
МУЗИЧКЕ КУЛТУРЕ
У ЋУПРИЈИ

ИЗЛОЖБА
ГРАД
МУЗИКЕ

СЕДАМ ГОДИНА ФЕСТИВАЛА РАВАНЕЛИУС

Ако један дуготрајан процес, какав је развој музичког образовања и културе у Ћуприји има за крајњи циљ препознатљивост по музичкој уметности и врхунским талентима, онда је он у овом случају остварен. Фестивал музичке изузетности Раванелиус представља симбиозу свега онога доброг у култури једног града.

Постојање две изузетно важне културно-просветне институције, знамените личности из области музичке уметности, богата традиција музичке културе, врхунски савремени извођачи, млади виртуози и ентузијазам који опстаје деценијама – представљају основу на којој је настала идеја о успостављању једног фестивала класичне музике, у малом граду у централној Србији и то у време када класична музика води тешку борбу за опстанак у процесима дигитализације и глобализације.

Са заједничким циљем да се локалној публици понуди квалитетан музички садржај, да се промовише рад Школе за музичке таленте и афирмишу њени ученици, као и да се успостави стабилна основа за културно-уметничку едукацију младе публике, фестивал музичке изузетности „Раванелиус“ успостављен је 2019. године, у организацији Установе културе „Ћуприја“ и Школе за музичке таленте, а уз подршку и покровитељство општине Ћуприја. Сам назив фестивала представља оригиналан начин да се публика подсети или упозна са античком традицијом Ћуприје, имајући у виду да је назив „Раванелиус“ изведен из касноримског (византијског) назива за Ћуприју, који је гласио Раванел.

Од оснивања фестивала до данас уметнички директор фестивала, задужен за програмске садржаје је наш Ћупричанин, Драган Ђорђевић Сузуки, редовни професор на Факултету музичке уметности и један од најбољих домаћих виолончелиста.

Премијерно издање фестивала, одржано јула 2019. године. Фестивал је од успостављања тежио најквалитетнијем музичком садржају, који је применљив у локалним инфраструктурним условима, затим, занимљивом и едукативном садржају за најмлађе, док ће део програма бити посвећен професионалцима из области музичке уметности и музичким педагозима. Од покретања фестивала тежило се представљању младих ученика Школе за музичке таленте, који ће у наредним годинама наступити као солисти или у форми оркестра. Ово је изузетно значајно за младе таленте, јер је многим наступ у оквиру Раванелиуса представљао прву концертну активност у животу и каријери.

Временом је, са сваком новим издањем, Раванелиус ишао по степеницу више, надмашујући претходни у организационом и програмском смислу. Од 2022. године трајање фестивала је продужено услед увођења вишедневног мастеркласа за младе талентоване гудаче из целе Србије, на којима ће им своје знање преносити најцењенији професори виолине, виолончела, виоле и контрабаса из земље и иностранства. Исте године уведен је и нови програм који подразумева концерт камерне музике посвећен некој од личности из Ћуприје које су се прославиле у музици. До ове године организовани су концерти у част Душана Сковрана, Милице Барић и Ратка Буљанчевића.

ИСТОРИЈА
РАЗВОЈА
МУЗИЧКЕ КУЛТУРЕ
У ЋУПРИЈИ

Општина
Ћуприја

Установа
културе
Ћуприја

За својих шест издања у седам година, фестивал Раванелиус је пет пута био препознат и подржан од стране Министарства културе. Фестивал који је из године у годину бивао све бољи и садржајнији, а на чији је програм од почетка улаз био бесплатан за све посетиоце, прерастао је у најбољи регионални фестивал. То каже престижна награда Музика класика за 2022. годину.

У оквиру Раванелиуса, од 2019. године до данас ћупријска публика је, и то потпуно бесплатно, имала ретку прилику да ужива у бравурама највећих домаћих и регионалних солиста и ансамбала – од концертмајстора Романа Симовића, ванвременског Стефана Миленковића и магичног Немање Радловића – наших најпознатијих виолиниста, гостију попут Бенедикта Клокнера, Андреја Гугнина, Никите Борисоглебског, Ванже Жанг, преко диригената Србе Динића, Ифан Суна, Свилене Симеонова и Александра Седлара, кларинетисте Огњена Поповића, трубача Николе Мијајловића, сопрана Соње Шарић, у делима најпознатије савремене композиторке Ирене Поповић Драговић и наступима Београдске филхармоније, Националног симфонијског оркестра Србије, ансамбала Камерата Академика, Дабл Сенс, Софијска Симфонијета, Профундис, Љубљански солисти, Рубикон и других.

Фестивал Раванелиус је у првих седам година постојања постао регионални бренд који ће, у деценијама које долазе постати престижни међународни фестивал. И све то захваљујући ентузијазму са почетка приче. То је онај исти ентузијазам који је изградио нижу музичку школу, основао Школу за музичке таленте и Ћуприју издвојио као место са изузетном традицијом музичке културе у овом делу Србије – прави град музике.

ИЗЛОЖБА
ГРАД
МУЗИКЕ